

jevy vydělující československou skupinu

1. metateze likvid: čs: *trat, tlat, třet, tlět*

- na sever od čs. (lužičtina, polština): *trot, tlot, tret, tlet*
př.: pol. *krowa, glowa, brzeg, mleko*
luž. *hlowa*

2. zánik nosovek v čs. a lužičtině, v polštině zachovány

- př.: čes. *maso, pět, ruka, múka*
- hluž. *mjaso, pječ, dluž. měso, pěš, ruka*
- pol. *mięso, ręka, mąka*

3. dispalatalizace 'e > 'o - proběhla v pol., luž., nikoliv v čs.

- čes. *žena, teplý*
- pol. *żena > zona, czelo > czolo*
- hluž. *žona, coply*

4. dispalatalizace 'ě > 'a proběhla jen v polštině

- př.: pol. *miara, gwiazda*
- čes. *miera, hvězda, hluž. měra, hwězda*

jevy vydělující čs. od polštiny a češtinu jako samost. jazyk (od pol. i slovenštiny)

1. změna *g > γ > h* - jen v čs. a hluž.

- př.: čes. a hluž. *noha, čes. hlava, hluž. hlowa*
- v pol. a dluž. *noga, pol. głowa, dluž. Glowa*

2. depalatalizace retnic před původním *e* - jen v čs.

- př. čes. *peče, беру, veze, mete*
- pol. *piecze, biore, wiezie, miecie*
- dluž. *pjaku, pjacoš*

3. změna *ř > ř* - jen v češtině a polštině

4. depalatalizace slabik *d'e, t'e, n'e* (*n'ebud'et'e > nebudete*)

- v češtině mimo moravskoslezská - lašská nářečí

5. změna *dz' > z'* za původní *dj*

- jen v češtině,
- př. psl. a stč. vývoj *medz'a > mez'a > mezě*

STAROSLOVĚNSKÁ SYNTAX

VÝZNAM PÁDŮ

б ъ

genitiv záporový

např.: *ni mbzdy neimate*

genitiv přirovnávací

např.: *bole jego* = větší než on
částice *neže*

genitiv celkový

např.: *vštbjB vsěchB* = největší ze všech

Vazby vzniklé vlivem řečtiny a latiny:

dativ absolutní (v řeč. genitiv absol., v lat. ablativ absol.)

např.: *večeru že byvBšu* = když byl, když nastal večer

dativ s infinitivem

např.: *bystB že umrěti ništBjumu i nesenu byti* = stalo se, že zemřel chudý a byl nesen

vazba dvojího akuzativu

např.: *sBtvorjq vy člověkomB lovBca* = učiním vás lovci lidí

vazba akuzativu s infinitivem

Btvorjq vy byti lovBca člověkomB

lokál bezpředložkový

např.: *kosnq se jemB* = dotknu se ho

Předložkové pády:

1. archaické vazby

1. *sB* + akuzativ

např.: *s B lakBtB jedinB* = asi jeden loket, čes. arch. také *s jeden loket*

2. *vB* + akuzativ

vB chramB = do chrámu

3. *o* + lokál

sěděaše o němB narodB = lid seděl kolem něho

divlaachq se o učení jego = divili se jeho učení

4. *po* + dativ

po morju chode = jda po moři, stč. *po břehovi s bratrem chode* (LegJid)

typické jihosl. předložky

radi - pro, kvůli - *mene radi*

dělja/ dělBma - stejný význam

iskrB = blízko, u

razvě = kromě, *razvě ženB i dětjB*

skvozě = skrz, *skvozě sějanija* = osením, skrz osení

užívání slovesných tvarů

1. ind. prez. sloves ve významu futura:

jimbže sqdomb sqdite, sqdětb vamB = jak soudíte, tak budou soudit vás

2. ind. prezenta ve význam. imperativu 3. Osoby:

Da bqdetb volja tvoja = buď vůle tvá